

M. CL. CRNČIĆ, *Nedjeljno jutro u Lovranu*. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna biblioteka

CRLENJAK, Brane, slikar, kipar i medaljer (Vukovar, 28. V. 1930). Diplomirao je na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. U skulpturi stilizira figuru i naglašava lirski karakter prizora (*Ženski akt*, 1961; *Djevojčica*, 1967; *Trkač*, 1974). Slika pejzaže u duhu postimpresionizma, često na granici apstrakcije (*Impresije godišnjih doba*, 1980). Izveo nekoliko zidnih dekoracija u Vukovaru i okolici. Posebno je važna njegova medaljerska djelatnost, tematski vezana za Vukovar (*Domagoj*, 1975). Piše lik. kritike i ogleda o arhitekturi i urbanizmu (*Razvitak vukovarskih ulica*, 1975). God. 1992. izdao je mapu crteža »Moj Vukovar«. Samostalno je izlagao u Vukovaru (1953, 1955, 1964, 1981, 1985), Bresci (1967), Brčkom (1980), Beogradu (1980), Iloku (1987), Vinkovcima (1987), Zagrebu (1992, 1993). Bavi se ilustracijom i grafičkim oblikovanjem. — Suosnivač Likovne kolonije Ilok (1976).

LIT.: I. Balentović, Brane Crlenjak, Susreti, 1976, 20. — S. Bošnjak, Brane Crlenjak (katalog), Beograd 1980. — V. Zlamalik, Brane Crlenjak, u katalogu: Memorijal Ive Kerdića, Osijek—Zagreb 1980/81. — Z. Dvojković, Brane Crlenjak (katalog), Vukovar 1981. — B. Mesinger, Crlenjak (monografija), Borovo 1987. — J. Škunca, Zrcalo probuđenog grada, Glasnik HDZ, 23. III. 1992. Ž. Sa.

CRNAC, (Čarnejić), Mihoč Nikolin, dubrovački slikar (XV/XVI. st.), sin Nikole Dobrašinovića. Učio 1480. u radionici Božidara Vlatkovića koja je nastavljala umj. smjer Lovre Dobričevića. Osamostalio se 1486. Budući da nije mogao otvoriti svoju »botegu«, radio kao pomoćnik kod drugih dubrovačkih majstora. Tako se 1488. i 1489. vezao uz slikara Petra Mihaljevića, a 1512. pojavljuje se kao zastupnik svoga učitelja B. Vlatkovića. Nije sačuvano nijedno njegovo djelo. Zna se da je surađivao dva mjeseca krajem 1515. s Vickom Lovrinim na jednoj većoj oltarnoj slici za Dubrovkinju Maru Ilijinu.

LIT.: K. Kovač, Nikolaus Ragusinus und seine Zeit, Jahrbuch CC, 1917. — J. Tadić, Grada, II. — V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1964. R.

CRNAČ, selo J od Trebinja u Hercegovini s ruševinama benediktinskoga samostana Sv. Petra od Polja (*Sancti Petri de Campo*). Podigao ga je župan

Desa; sredinom X. st. spominje ga K. Porfirogenet. Crkva je jednobrodna građevina s polukružnom apsidom, a imala je i bačvasti svod. Uz temelje te građevine nalaze se ostaci crkve u obliku trolista vjerojatno iz XIV. ili XV. st.; crkva je bila oslikana.

LIT.: M. Vego, Naselja bosanske srednjovjekovne države, Sarajevo 1957, str. 28—29. — I. Ostojić, Benediktinci u Hrvatskoj, I—III, Split 1963—65. — P. Anđelić, Doba srednjovjekovne bosanske države, u knjizi: Kulturna istorija Bosne i Hercegovine, Sarajevo 1966, str. 446, 448—449. R.

CRNČIĆ, Menci Clement, slikar i grafičar (Bruck na Muri, 3. IV. 1865 — Zagreb, 9. XI. 1930). Polazio je vojnu gimnaziju u St. Pöltnu i u Hranicama u Moravskoj 1876—82. Slikarstvo studira na akademiji u Beču 1882—84. God. 1886/87. slikar je kazališnih dekoracija u Landestheateru u Coburgu. Studij nastavlja 1889—92. u Münchenu kod prof. N. Gysisa. Kratko je vrijeme učitelj slikanja na Obrtnoj školi u Zagrebu, potom dobiva 1894. preporukom I. Kršnjavoga, stipendiju za studij grafike na Akademiji u Beču kod prof. W. Ungera. God. 1895—97. živi u Beču i Lovranu, potom stalno u Lovranu do 1900, kada odlazi u Zagreb. U Zagrebu otvara 1903. s B. Čikošem-Sesijom priv. slikarsku školu koja prerašta u Višu školu za umjetnost i umjetni obrt a zatim u Akademiju; na toj je ustanovi profesor 1907—30. Usto je 1920—28. direktor Strossmayerove galerije u Zagrebu. Član JAZU postaje 1919.

Crnčićeve zasluge za razvoj hrv. umjetnosti imaju pionirski značaj; prvi je počeo slikati marine a s njim započinje i razvoj moderne hrv. grafike. Studije, crteži i portreti iz najranijega razdoblja pod utjecajem su realizma Münchenske škole; o tome govori osjetljivost pri promatranju ljudskoga tijela i lica te tonsko modeliranje slike (*Djevojčica*, *Slavonac runi kukuruz*). Poslije, pod utjecajem tzv. zagrebačke škole, paleta mu postaje otvorenija, namaz pastozniji (*S otoka Raba*, *Bonaca*, *Jugovina*, *Izgled sa Bellaviste*, *Žutika u cvatu*). Izvrstan pejzažist, s lakoćom bilježi karakteristike naših krajeva, slikajući najviše primorje, Istru i okolice Novog Vinodolskog. U daljem razvoju prelazi od naglašena kolorizma na zagasitije boje u